

Валентина Харитонова, викладач

кафедри художньо-технічної творчості
Уманського державного педагогічного університету
ім. Павла Тичини

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ

У статті розкриваються можливості формування знань та умінь учнів з художньо-конструкторської діяльності у процесі проектування та виготовлення швейних виробів.

Постановка проблеми. Індивідуальність кожного учня наділена багатим творчим потенціалом, який в житті часто буває нереалізованим в силу як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників. Самовдосконалення, самореалізація, розвиток свідомості та самопізнання особистості відбувається тільки за умов активної діяльності, спрямованої на перетворення навколишнього світу та самої людини. Це поняття є загальноприйнятим у сучасній науці та основоположним для нашого дослідження. Художньо-конструкторська діяльність у процесі проектування та виготовлення швейних виробів дає учням широкі можливості для виявлення власної індивідуальності, безпосередньої участі школярів у цій діяльності на доступному рівні складності, розкриває великі перспективи комплексного розвитку творчого потенціалу особистості.

Актуальність нашого дослідження визначається вимогами естетичного виховання молоді, необхідністю формування в учнів художньо-конструкторських знань та умінь у процесі проектно-технологічної діяльності, оскільки художнє конструювання має на меті поєднання інтересів людини, виробництва, технології з законами краси. Аналіз навчального матеріалу з конструювання, моделювання та технології виготовлення швейних виробів у школі, необхідність обґрунтування системи знань та умінь учнів з художнього конструювання й зумовили вибір теми статті.

Мета статті – розкрити можливості формування художньо-конструкторських знань та умінь учнів у процесі проектування та виготовлення швейних виробів, розглянути історію виникнення та розвитку одягу як явища культури.

З метою розв'язання завдань дослідження

нами проаналізовано та узагальнено психолого-педагогічну, спеціальну та методичну літературу щодо сутності художнього проектування одягу, вивчено програми для загальноосвітніх навчальних закладів, здійснено спостереження за діяльністю учнів у процесі виготовлення швейних виробів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування та розвиток творчої соціально адаптованої особистості, готової до продуктивної діяльності в умовах економічного суспільства, висуває нові вимоги до навчально-виховного процесу, метою якого є розвиток індивідуальності, підвищення інтелектуального потенціалу кожного члена суспільства. Реалізувати ці завдання можна тільки на основі оновленого змісту трудової підготовки із застосуванням інноваційних методів навчання, що допомагають активізувати пізнавальну і трудову діяльність учнів.

Учителю-практику вирішити ці проблеми не просто через складності організації навчального процесу, яка пояснюється тим, що працюючи з усім класом, необхідно також керувати процесом навчання, виховання та розвитку кожного окремого учня, дати йому можливість виявити свої творчі здібності.

Зазначена проблема завжди хвилювала педагогів. Класична педагогічна спадщина А.Макаренка, В.Сухомлинського, К.Ушинського дає сучасникам зразок гуманістичного підходу до навчання і виховання підростаючого покоління.

Л.Виготський розробив теорію, згідно з якою добре організоване навчання “веде за собою розвиток”. В.Давидов, Г.Костюк висловлювали думку про те, що психічний розвиток в цілому, й розумовий зокрема, зумовлюється змістом, системою та засобами передачі інформації.

Заслуговує на увагу модульно-розвиваюча система О.Фурмана, особистісно орієнтована

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ

модель О.Савченко, модель творчої особистості учня Н.Артемова, П.Тимошко.

Розвитку пізнавальної активності учнів у процесі творчої діяльності присвячені праці В.Андрєєва, Ю.Бабанського, В.Давидова, О.Савченко.

П.Блонський, В.Ігнат'єва, Е.Каганова, О.Коберник, А.Макаренко, С.Шацький, В.Шульгін, С.Яшук вважають, що розвинути творче мислення учнів, розкрити їхні можливості дає змогу проектно-технологічна система трудового навчання школярів.

Спрямовуючи свої зусилля на формування художньо-конструкторських знань та вмінь учнів, ми використали значний вітчизняний та зарубіжний досвід з питань диференціації навчання (С.Клімов, С.Ножин, В.Оболоник), розвивального навчання (В.Давидов, Г.Костюк), проблемного навчання (О.Алексюк, Д.Тхоржевський).

Теоретичні основи художнього проектування одягу, всебічний огляд ролі композиції в процесі створення одягу подано в технічній та науково-популярній літературі [1 – 7]. Заслужовує на увагу виклад проблеми основ композиції одягу, що запропонований авторами О.Рачинською, В.Сидоренко, Л.Мельниковою, М.Коротковою.

Виклад основного матеріалу. Виготовлення сучасного швейного виробу неодмінно пов'язане зі знаннями про моделювання та художнє оформлення швейних виробів, конструювання одягу та технології швейного виробництва, адже всі ці дисципліни взаємопов'язані та є послідовними етапами процесу створення сучасного одягу. Проектування одягу вдосконалюється разом з розвитком швейної та текстильної промисловості, а також іншими дотичними галузями виробництва. Асортимент одягу постійно розширюється, змінюється та поповнюється завдяки виробництву нових видів матеріалів, виникненню нових технологій та професій, нових естетичних вимог. У результаті опрацювання літературних джерел щодо даної проблеми ми прийшли до висновку, що вдосконалення процесу навчання учнів технології виготовлення швейних виробів на уроках трудового навчання значною мірою залежить від глибини їх знань з питань художнього конструювання. Адже знання в галузі художнього конструювання виступають специфічним засобом формування естетичного ставлення учнів до наочно-просторового середовища. Найбільшої сили естетичне виховання досягне лише тоді, коли весь наочний світ, що оточує людину, буде пронизаний красою і гармонією,

коли культура в поведінці і одязі стане нормою.

Формування в учнів знань та вмінь з художнього конструювання на уроках трудового навчання в процесі проектування та виготовлення швейних виробів неодмінно пов'язане з низкою понять, з якими, як на нашу думку, необхідно ознайомити школярів. Зупинимося на них більш докладно.

Найвагомішим ключовим моментом для учнів у процесі проектно-технологічної діяльності є засвоєння ними поняття “культура”, яке вживається для характеристики і матеріального, і духовного рівня розвитку певних історичних епох, суспільно-економічних формацій, конкретних суспільств, народів і націй (наприклад, антична культура, соціалістична культура), а також специфічних сфер діяльності або життя (культура праці, художня культура, культура костюму).

З погляду сучасності культура розуміється як підсумок всіх досягнень окремих осіб і всього людства у всіх галузях і за всіма аспектами тою мірою, в якій ці досягнення сприяють духовному вдосконаленню особистості і загальному прогресу. Тому і сучасний костюм повинен обов'язково враховувати всі прогресивні і гуманістичні тенденції розвитку культури. “Костюм як елемент та продукт матеріальної культури – це своєрідний екран, на який проектується в наочній та яскравій формі всі аспекти культури, тобто соціальний, матеріальний, технічний та духовний рівні розвитку суспільства” [6].

Учням необхідно засвоїти, що культура кожної епохи користується досягненнями минулих епох, шукає іноді здійснення своїх ідеалів не тільки в теперішньому часі, але й у минулому. Справжня культура обов'язково пов'язана з національними і народними традиціями. В той же час будь-яка з національних культур живиться не тільки з власних джерел, але й черпає з духовного багатства інших народів і, зі свого боку, збагачує їх.

Звернення до культури минулого збагачує і доповнює сучасну культуру. На всіх стадіях розвитку людської культури, у всі часи і епохи кращі зразки костюму були глибоко національні. Вони створювалися за допомогою зосередженого проникання художника в історичну сутність і характер своєї землі, свого народу і виражали цю сутність лише йому відомими шляхами і способами.

Сучасна культура не заперечує попередню форму, а удосконалює її естетично, удосконалюючи технологію виготовлення виробів, якість

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ

матеріалів і обробки відповідно до смаку групи або колективу людей. Лише виховання культури, глибоке вивчення історії костюма і належна його пропаганда приведуть нас до загальної мети – культури одягу.

Важливим аспектом для учнів в процесі виготовлення швейних виробів на уроках трудового навчання є розуміння того, що мистецтво проектування одягу безпосередньо пов'язане з людиною: створюючи костюм, художник-модельєр працює над формуванням зовнішнього вигляду людини. При цьому костюм відіграє активну роль. Костюмом можна виявити, підкреслити, зробити більш яскравими певні зовнішні дані тієї чи іншої людини. За допомогою костюму можна зорозов збільшити чи зменшити зріст і обсяг фігури, додати інших співвідношень частинам тіла, сховати недоліки статури. Кольором костюму можна також змінити відтінок шкіри, збільшити інтенсивність кольору очей, волосся, обличчя. Нарешті костюмом можна виявити і підкреслити індивідуальний стиль людини. Таким чином, одяг є одним з компонентів, що створюють певний зовнішній вигляд людини.

Необхідно звернути увагу учнів на те, що зовнішні дані людини складають тільки один бік образу – видимий, інакше кажучи – зовнішній вигляд. Інший бік образу складають якості так званого внутрішнього порядку – це внутрішній світ людини – характер, темперамент, духовний і розумовий розвиток, виховання, естетичний смак, загальна культура. Отже, костюм є засобом зовнішнього вираження духовного вигляду людини.

У процесі розробки учнями швейних виробів їм необхідно знати, що під час вибору того чи іншого виду одягу людина орієнтується на інформацію моди, використовує її основні напрями, виявляючи при цьому свою індивідуальність і смак. Проектування і виготовлення одягу на уроках трудового навчання, на нашу думку, може стати творчістю, що викликає у школярів позитивні емоції, створює можливості для самореалізації особистості. Багатофункціональність предметів одягу, їх різноманітність, форми, що трансформуються, елементи, що пристібаються, передбачають простір для фантазії учнів, можливість створення і зміни власного іміджу.

Досвід переконує, що саме художньо-конструкторські розробки для конкретних виробів – це найвідповідальніший етап творчого розвитку школярів, у якому найповніше виявляються їхні індивідуальні особливості. Увесь процес

художнього проектування одягу – це постійний творчий пошук досконалого рішення. Усе це вимагає від учнів ерудиції і глибини мислення, уміння аналізувати і об'єктивно оцінювати якість виробу і, зокрема, грамотно визначити його естетичні переваги, композиційну досконалість у процесі створення і оцінки якості розроблених зразків одягу.

Важливими поняттями в процесі проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання є засвоєння учнями таких понять, як “стиль” та “мода”. Розвиток одягу, його історичні зміни пов'язані, з одного боку, з модою, а з іншого – зі стилем, що виникає на основі соціально-економічного розвитку суспільства, виявляє його культуру, побут, ставлення до навколишнього світу.

Стиль – у перекладі з грецької *stylus* – паличка, стрижень для письма – структурна єдність образної системи і прийомів художнього вираження, народжених практикою розвитку архітектури, образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва. Отже, стиль одягу характеризується тим самим напрямом, що й інші види мистецтва даної епохи. У стилі епохи, як і в одязі, завжди відбуваються короточасні зміни, які прийнято називати модою.

Мода у костюмі – це образ, прийнятий більшістю людей, який у певний час набуває широкої популярності. Прийоми крою, декор, добір тканини завжди пов'язані з відповідним періодом розвитку людства і одночасно збігаються з сучасними естетичними критеріями і технологічними можливостями.

Слово “мода” у перекладі з французької означає міра, образ, роль у розвитку і формуванні різних видів одягу. Вважають, що мода зародилася у XII – XIII ст., коли вперше почали носити капелюхи метрової висоти, довгі шлейфи, вузькі чоловічі панталони і взуття із загнутою передньою частиною.

Важливим у процесі проектування та виготовлення учнями швейних виробів є розкриття історичного аспекту розвитку моди. Центром моди був і залишається Париж, але за право називатися вітчизною моди протягом століть сперечалися багато земель та міст. Мода в одязі почала відігравати досить значну роль саме в XX ст., з моменту зародження індустріального методу виготовлення одягу.

Для розвитку мистецтва костюму XX ст. чимало зробила Габріель Шанель – видатний художник-модельєр для працюючих жінок. Головним принципом творчості Шанель стало

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ

спрощення форми одягу, її повсякденні костюми відрізнялися не лише професійною майстерністю, а й точністю пропорцій, зручністю форми, художнім смаком, простотою і чіткістю ліній. Костюми Шанель підкреслювали елегантність і демократичність. Типовим було оздоблення країв деталей одягу шнуром, тасьмою, кантом. Досить швидко стиль “Шанель” набув небаченої популярності. Він і сьогодні домінує у багатьох видах одягу. Габріель Шанель створила новий тип жіночої краси, який дійшов і до наших днів. Шанель була і є символом французької елегантності.

У 1947 році, відкривши свій Будинок мод, на арену моди вийшов Крістіан Діор. Його перша колекція моделей називалася “Нью-лук” – новий стиль. Він створив новий жіночий образ – тонку талію, покати плечі й довгу пишну спідницю, повернувши костюму жіночність, м’якість ліній. До речі, ці елементи притаманні й сучасній моді. Діор у розробці своїх моделей за основу брав статуру людини. Неабиякого значення надавав він аксесуарам і різним доповненням. Моделі Діора гарні, зручні, функціональні, вишукані.

Значний внесок у моделювання одягу вніс талановитий художник-модельєр П’єр Карден. Він не лише моделював прекрасний одяг, а й сам вмів кроїти і шив його. Основним принципом моделювання він вважав співвідношення плечей і стегон, що й відображалось у його нових пропорціях. У його моделях часто зустрічається поєднання темних і світлих тонів, асиметричність деталей костюму тощо.

Майстром французької школи моделювання називають і Андре Куррежа, який зробив жіночий костюм вільним і розкішним. Його моделі одягу не замаскували непропорційність статури, а викликали бажання попікнутися про свій зовнішній вигляд. Великого значення Андре Курреж надавав кольору. Найбільш виразними вважав чорний і білий. Творчий шлях Куррежа – це постійний пошук нових видів одягу і демократичних прийомів.

Свій внесок у розвиток моди зробили і російські модельєри, які формували принципи моделювання нового костюму. Радянське моделювання складалось швидко в складній історичній обстановці і має свої специфічні риси. В перші роки радянської влади в створенні костюму для трудящих брали участь такі художники, як В.Маяковській, О.Екстер, В.Мухіна, які фактично явилися піонерами в історії радянського костюму. Вони формували основні принципи масового демократичного костюму,

яким слідували художники наступних поколінь. Особливу роль в розробці типів радянського костюму 20-х рр. відіграли художники Н.Ламанова, Л.Попова, В.Степанова, Н.Макарова, Е.Прибильська, які брали участь в організації перших Агел’є мод при тресті “Мосошвей”. Показним у їх творчості було те, що вони широко використовували в костюмі всі досягнення інших видів мистецтв, таких, наприклад, як живопис, графіка, архітектура. Ці художники виступили із гаслом створити свій радянський національний костюм для робочої людини на основі народних традицій. Важливим в їх творчості було поєднання творчої праці художника із завданнями виробництва. Тому проголошувалась простота крою з метою економії матеріалу, доцільність кожної деталі, демократичність форми, дешевизна готових речей. Вперше була зроблена спроба створити основи промислового проектування виробів. Саме за “логічно спрощену побудову костюму, що дає можливість масового виробництва” був виданий диплом Н.Ламановій на I Всеросійській художньо-промисловій виставці в 1923 р. [7].

У 30-х роках XX ст. після організації Будинку мод одягу художники-модельєри стали більш пильно вивчати прогресивні тенденції західної моди, вписуючись мистецтву моделювання костюму. Другим важливим етапом в становленні радянського моделювання був післявоєнний період 50-х років, коли художники-модельєри К.Божнева і М.Вишеславцева, В.Алова, А.Донська, А.Льовашова, Л.Сфремова та інші, продовжуючи традиції художників 20-х років, широко використовують народне мистецтво в костюмі. Це було пов’язано з подальшим розвитком національної культури, розгортанням будівництва і підйомом загального народного добробуту.

У 60 – 70-ті роки радянське моделювання досягло певних висот, завдяки чому воно змогло вийти на міжнародну арену, не втративши своїх кращих народних традицій. Активно використовуючи принципи народного мистецтва, органічно поєднуючи їх з сучасними формами, художники здобули загальне захоплення на показах радянських колекцій в СРСР і за кордоном. Радянські художники-модельєри внесли в загальний розвиток міжнародної моди своє образне рішення сучасних і модних форм костюму.

Цікавою для учнів може стати інформація про всесвітньо відому діяльність українського модельєра Михайла Вороніна, який почав свою кар’єру майстром-закрійником чоловічого одягу. Ним вперше створено “макетно-жилетний

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТУВАННЯ ТА ВИГОТОВЛЕННЯ ОДЯГУ

метод”, за яким одяг виготовляли без жодної примірки. Сьогодні відомий український купор’є вдосконалює свій метод, застосовуючи комп’ютерні технології. У своїх моделях важливого значення він надає силуету, лініям, кольору: чорному, темно-бордовому, темно-зеленому.

Творчість М.Вороніна визнана міжнародною модою. Він – володар найпрестижніших нагород: “Золотий наперсток” (Париж), “Чарівна голка” (Київ) тощо. Новий напрям його діяльності – моделювання і виготовлення ділового одягу для жінок. Школярі мають знати, що сучасна мода пропонує багато стильових напрямів оформлення костюму і кожний має право обрати для себе той стиль, який найбільш відповідає змісту його життя та світобачення.

Сучасний стиль – це складна система елементів, їхній взаємозв’язок і координація з метою досягнення краси, екстравагантності та комфорту. Характеризується він різноманітністю форм і матеріалів. Для одягу ХХ ст. притаманні риси костюмів різних історичних епох і стилів.

Основою для створення сучасних моделей одягу залишається історичний костюм, який розвивався, вдосконалювався століттями і сьогодні пропонує нам перлини світової моди. З багатотисячної спадщини національного костюму взято різноманітні шарфи, капюшони, накидки, безрукавки, призібрані спідниці. Емоційність і експресивність сучасних моделей досягається завдяки широкому застосуванню тканин, які за своєю структурою нагадують народне ткацтво. Моделі одягу, оздоблені вишивкою, аплікацією, завжди оригінальні. Вони несуть у собі неповторну красу, живу образність і цілісність народного мистецтва.

Формування в учнів умінь щодо розробки нових моделей одягу на уроках трудового навчання, на нашу думку, має здійснюватися в процесі проектно-технологічної діяльності з обов’язковим урахуванням художньо-конструкторського аспекту, на основі розуміння наступних положень: важливою умовою проектування одягу є знання фігури людини, її пластики і пропорцій, законів і правил гармонійного сполучення окремих частин одягу і технології його виготовлення.

Учням потрібно засвоїти, що основою проектування одягу є композиція. У перекладі з латинської *compositio* означає поєднання, створення, тобто побудова твору мистецтва. Композиція одягу – це сукупність усіх елементів, що характеризують виріб. Учні повинні зрозуміти, що для вдалого композиційного рішення,

насамперед необхідно досягти підпорядкованості всіх її елементів, в якій одні деталі та елементи доповнюють інші, і всі разом визначають зміст одягу.

Основними елементами композиції вважають силует, форму, лінії, пропорції, колір, контраст, ілюзію, художній стиль, ритм. Майстерність побудови композиції полягає в умінні поєднати окремі й розрізнені елементи в єдине ціле, а через форму передати власні ідеї, смаки, почуття, тобто створити новий художній образ. У моделюванні одягу важливого значення набувають закони композиції.

Отже, розробка моделей одягу ґрунтується на єдності законів композиції. Елементи композиції необхідно використовувати з метою розкриття призначення моделі та її художнього виявлення, а композиційний центр розміщувати на тих ділянках тіла, які необхідно підкреслити. Учням слід пам’ятати, що цілісності композиції одягу можна досягти, гармонійно добираючи засоби її виявлення. За умови правильного композиційного вирішення одяг, створений за таким принципом, характеризується вишуканістю, зручністю, гармонійним поєднанням кольорів і різноманітністю оздоблень.

Художньо-конструкторська діяльність учнів у галузі проектування костюму, неодмінно має бути пов’язана з людиною. Проектуючи одяг, учні повинні створювати такі моделі, які можуть бути освоєні як промисловим виробництвом і відповідають вимогам найбільшої кількості членів суспільства, так і вести розробку одиничних моделей, розрахованих на індивідуального замовника. При цьому слід пам’ятати, що естетичний критерій оцінки одягу, виготовленого промисловим способом, принципово відрізняється від естетичного критерію оцінки одягу, виготовленого за індивідуальними замовленнями.

У процесі проектування одягу учні повинні знати технологію виготовлення одягу, виходити з можливостей навчальних майстерень з урахуванням наявності необхідної сировини. Доступність за ціною є необхідною умовою демократичності і гуманності костюма.

Учням також слід пам’ятати, що розробка нових моделей одягу повинна спиратися на зразки нового, прогресивного і цінного, що приносить з собою мода, і на зразки, що входять до золотого класичного фонду скарбниці культури одягу. Є вічні, класичні види одягу, що мають постійну цінність, ними користуються з покоління в покоління, вони ніколи не виходять з моди (це пальто крою реглан, англійський

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИЗАЙНУ У СУЧАСНУ СИСТЕМУ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

костюм, светр із спідницею, клітчаста молодіжна спідниця в складку, “туфлі-лодочки” і т. і.н.). Ці класичні речі є певними віхами в розвитку культури одягу і характеризують риси сучасності. Основою сучасної моди є класичний костюм, створений на основі англійського. Змінюючись відповідно до вимог моди, класичний костюм і сьогодні відзначається практичністю крою, добротною матеріалу, простотою і зручністю. Він став невід’ємною частиною гардеробу ділової жінки.

Висновок. Усе вищевикладене свідчить про те, що у процесі проектування і виготовлення учнями швейних виробів на уроках трудового навчання потрібно дати їм необхідні знання і практичні уміння в області художнього конструювання, що забезпечить високу ефективність створення ними якісних моделей одягу. Орієнтація ж на кращі тенденції світової культури в області костюма дасть учням ту стабільну основу, на якій базуватиметься їхня

подальша художньо-конструкторська діяльність.

1. Артемова Г.А. *Основы художественного конструирования*. – М.: МИХМ, 1974. – 156 с.

2. Барташевич А.А. *Основы художественного конструирования: Учебник*. – Минск: Высшая школа, 1984. – 224 с.

3. Буланова Е.С., Шершинева Л.П. *Композиция в одежде швейной промышленности*. – М.: Легпромбытиздат, 1981. – 44 с.

4. Козлова Т.В., Ритвинская Л.В., Тимашева З.Н. *Моделирование и художественное оформление женской и детской одежды*. – М.: Легпромбытиздат, 1990. – 320 с.

5. Пармон Ф.М. *Композиция костюма: Учебник*. – М.: Легпромбытиздат, 1985. – 264 с.

6. Рачинская Е.И., Сидоренко В.И. *Моделирование и художественное оформление одежды*. – Ростов н/Д.: Феникс, 2002. – 608 с.

7. Стриженова Т. *3 історії радянського костюма*. – М.: Рад. художник, 1972. – С. 32.

Ольга Гервас, викладач кафедри художньо-технічної творчості
Уманського державного педагогічного університету
ім. Павла Тичини

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИЗАЙНУ У СУЧАСНУ СИСТЕМУ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті досліджуються теоретичні аспекти впровадження дизайну в освіту, користь його полягає в тому, що дизайн розвиває природні здібності розв’язання проблем реального світу, які не піддаються точному формулюванню; сприяє розумовому розвитку через предметно-образні (іконічні) способи пізнання; створює сприятливі умови для розвитку здібностей, невербального мислення і спілкування.

Постановка проблеми. У ХХ ст. у зв’язку з науково-технічним прогресом і розвитком технологій певну самостійність і досить бурхливий розвиток отримали прикладне мистецтво, дизайн, засоби масової комунікації. Відбувся немов рух мистецтва в народ, у житло, за допомогою засобів масової комунікації та “готового” художнього продукту [3,5]. На поч. ХХ ст. з розвитком промислового виробництва, яке витіснило ремесло, відбулося відмирання вузьких спеціалізацій і з’явився новий вид універсальної діяльності – професія дизайнера з новими методами, знаннями та технологічними навичками [1].

Художнє конструювання або дизайн є своєрідним методом проектування предметного

середовища. Дизайн проектує не все середовище, а головним чином його технічну частину. При цьому проєктувальники-дизайнери здійснюють системний підхід, розробляючи предмет у його зв’язку з людиною. Головним завданням дизайну є формування позитивних техніко-естетичних властивостей – споживчих властивостей, на відміну від виробничих-техніко-економічних властивостей, які формує інженер [7, 8].

Метою дизайнерської діяльності є формування певної галузі соціально та економічно обґрунтованої матеріально-естетичної культури. Конкретне завдання дизайну полягає у формуванні предметних систем, що володіють високими техніко-естетичними (споживчими) властивостями, визначаючими красу та користь об’єкта дизайну.